

Բիշնեւ Կարապետ Պետրոսեան : Այս վերջինը միամեայ ապաշխարութեանէ ետքը պիտի կրնայ աւանանալ :

— Սըվասէ լուր տրուած է թէ՛ տեղւոյն մայր եկեղեցւոյ մէկ հինաւորեց ու թանկագին շուրջապատը : Կը կործուի թէ՛ Առաքելաբար Սրբազանը տեղեկութիւն ունեցած չէ : Մայր եկեղեցւոյ թաղական խորհրդին անկէ բացառութիւն հրատարակել, եթէ երբեք տեղի ունեցած է այս վաճառումն :

— Երուսաղիմայ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրը՝ Լանշախոյ շնորհներ է Միաբաններէն Աճէմեան Տ. Սարգիս վարդապետի :

— Էյմիածնէ առաջարկուել է Պատրիարքարանի՝ աշխատել արգիւնաւորելու համար Թուրքիոյ եկեղեցեաց մէջ հաստատուած գանձանակներն ի նպաստ Մայր Աթոռոյ, որ այժմ աւելի պէտք ունի :

— Կրեմէի Հայոց եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան անդամ ընտրուել են Մինասեան Յակոբ, Տէօքմէճեան Միհրան և Կարապետեան Պաղտատար էֆէնտի :

— Հռովմէական ազգայնոց ժանօթ եկեղեցականներէն Տ. Բառնարաս Մ. վարդապետ Սամանճեան չորեքշաբթի առաւօտ վախճանեցաւ, և երէկ յաղարկաւորութեան հանգէսը կատարուեցաւ : Անտոնեան միաբանութեան էր, Օրթոդոքս Ս. Լուսաւորչեան վարժարանի տեսչութեան և Բանկայթի Ս. Յակոբայանիկանոց հոգաբարձութեան պաշտօնները վարած էր բազում ժամանակ : Նաեւ կ'անդամակցէր Պատրիարքարանի վարչական ժողովին :

— Կրօնական ժողովը՝ ներկայ ապաշխարութեան ենթարկեալ Հիւրմուղեան Գէորգ քահանայի, որոշեց է որ Երեւանի զատ ուրիշ տեղ պաշտօն վարելու արտօնութիւն ունենայ :

— Գաղթամանի թաղական խորհուրդը՝ պատրիարքական փոխանորդ Պաղաթեան Տ. Գրիգորիս վարդապետի պաշտօնավարութեան համար՝ գոհութեան, և Տրգատ քահանայի համար դժգոհութեան զի դրեք է Պատրիարքարանի : Եւ որովհետեւ քահանայն հեռացնել խնդրուել է՝ Կրօնական ժողովն որոշեց է ծանօթութիւն ստանալ պատրիարքական փոխանորդէն ալ, և ապա անօրինակ զարժանն :

— Կրօնական ու Քաղաքական ժողովները խառն նիստ ըրին չորեքշաբթի, դարձեալ զբաղեցան Երուսաղիմայ վերաբերեալ գրեթով, և քննիչ ընտրութեան գործը : Եւ քննիչն ընտրուեց Գրիգորիս Կրօնականէն : Տ. Գրեալ քննիչները՝ Տ. Կրեալ և Տրգատն է :

տախան յանձնաժողով մը պիտի կազմուի՝ Ռուսիոյ Հայ եկեղեցւոյ համար նոր կարգադրութիւններ խմբագրելու պաշտօնով :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Օգոստ. Սուլթանն հաճեցաւ ամսաթուղակ մը յատկացնել Քաղաքացւոց Պատրիարքին համար :

— Օգոստ. Սուլթանն հրամայեց իւր կողմանէ բարեւելիքի զինուորական հրամանատար Թէվֆիդ վաչան, և անոր ամսաթուղակին վրայ 5000 դրուշ աւելցնել :

— Ալեքսանդրիոյ յայնք՝ նոր գաղթներու և հիւանդանոցի մը շինութեան համար՝ հանգանակութեան յանձնաժողով մը կազմեք են : Մէկ աւուր մէջ 8 ընտանիքներ 15500 ոսկի տուել են :

— Առաջին ֆէրիքութեան նորահաստատ տախճանը տրուեցաւ հրացանակրաց պետ Թահիր փաշայի :

— Երոտայի կուսական իմանալով որ՝ Նոյն կողմին ասպատակող Նուշ Քոլա անուն աւազակապետն իւր ընկերներով Պէթթիա գիւղի մէջ հարսնիքի մը ներկայ պիտի գտնուի, — դուրսդարձնելով զորք զիւրի է, և երբ ժամ տեսող կռուի ետքը աւազակապետն սպանուել և անոր բոլոր ընկերները ձերբակալուել են, իսկ զինուորները բոլորովին անփնտ մնացել են :

— Տրապիզոնի նահանգի Կէօքէյէ գաւառակի գալմագամ անուանեցաւ Ճէյլիէի գալմագամ Ալիէ էֆէնտի :

— Էրզրումի, Խարբերդի, Տիարպեքի, Մշոյ ու Վանայ նահանգաց անդրիական հիւպատոս կարգեցաւ Պ. Հ. Ս. Շիրի, որ Էրզրումի մէջ պիտի հաստատուի :

— Երկրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ պատանշան տրուեցաւ Գոնեայի ռուս հիւպատոս Պ. Սաքաթին, Պաղտատի ռուս ընդհանուր հիւպատոս Պ. Մաշքովի, և զանազան աստիճանի պատուանշաններ՝ այլեայլ տեղեաց ռուս դերհիւպատոսաց, ռուս պաշտօնատարաց : — Զորքուրդ աստիճանի Օսմանիյէ՝ Պրուսայի ռուս դերհիւպատոսարանի թարգման Պ. Էլմասեանի :

— Մէրսինի (Ատանա) Գըպըլըլը ու Պրէնիկ թաղերու մէջ հրդեհ պատահելով՝ բազմաթիւ տուներ, Մալմարմարի պանդոկն ու յորակից վաճառատունքը այրել են :

— Այնթապի (Հոլեսայ) չուկայի մէջ հրդեհ ծագելով՝ 68 խանութ և 5 փուռ հրոյ ճարակ եղել են : — Շապին-Գարահիսարի գաւառին մէջ երկրաշարժ պատահելով՝ Գանահոր գիւղի մէջ յոյն եկեղեցի մ'ալ մեծապէս փնտռուել է : Օվաճը գիւղի մէջ ալ յոյն եկեղեցի մը կործանել է : Յոյն եկեղեցի մ'ալ և բազմաթիւ տուներ Լիտիէ գիւղի մէջ աւերակ դարձել են :

— Գահրէի մէջ Ատատ Սալման մէկը մահուան դատաւ է՝ Միւսպաէք անուն սպաննած ըլլալով : — Գանի տօնէ գործ :

տաճգելու հրաման հանել է յանկարծ, որովհետեւ խմացուել է թէ՛ մարգարայնը ուրիշ մէ՛ Ատատ Սալիմի ազգական, որ արդէն երեւելի անձի մը խոստովանած է եղել, և վճռոյն դործադրութեանէն երկու օր առաջ բանալը գացել այցելել է Ատատ Սալիմի :

Դ Ր Ա Մ Ա Կ Ա Ն

Կ. Պոլիս 21 Փետրուար 1904

Օսմ. միացեալ փոփոխեալ պարտաթուղթ	85 — 26
Րուսիայի Երկաթուղի Փր.	112 — 50
Թրամուէյ	1. 0. 6 — 10
Օսմանեան իրան 100 դրուշին	
Մէճիտիյէ	108, 17
Ռուսիայի թղթադրամ	8, 63
Ռուսիոյ Բոլ	89, 10
Գաղթական լիւր	87, 13
Գրիմից	51, 4

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Ռուս և ճաքոն պատերազմին վրայ հեռագրերը կը շարունակէ զանազան տեղեկութիւններ բերել :

Պէտքարդիկէ : — Ռուս հիճեւազորքեր Քորէա մասեր, ճարն լիկատի մը հետ կռուել, եւ միջեր և անոնց ձգած ձիւրը զբաւեռ են : — Կ'ըստի թէ չինական զորքերը շարժումներ կ'ընեն Լիւաօ գետին արեւելեան կողմն :

Քաղաքային : — Բաղաքային 300 հազար ռուսիկ որոշեց նաւատորմին համար, և 200 հազար ռուսիկ՝ չընուն հիւանդանոցաց համար : — Ռուսիոյ հրեայք առաւօտէն կը նուիրեն՝ ռուս վերստորակ զօրաց համար : — Լանտոնի ռուս դետպանը պիտի վերադառնայ իւր պաշտօնավայրն :

— Խորքովի Հրեայք յանձնաժողով մը կազմելին՝ ասպական պէտքեր զննելու համար հանգանակութիւն ընելու պաշտօնով : Յանձնաժողովն առաջին անգամ տուաւ 42300 ռուսիկ, և յայտարարեց թէ՛ հրեայք պատրաստ են իրենց բոլոր զոյքը զահել Ռուսիոյ օգտին համար : — Մաքսիմով գեղապետին աղջիկը Մ. Արեւելք կ'երթայ՝ իւր զինուոր ծառայելու համար :

Լոնտոն : — Թուրքիոյ հեռագրիւններ կը ծանուցանեն թէ՛ ճարնի տորմիզը միշտ պաշարած կը պահէ Բորթ-Արթիւրը : — Բորթիւրովին օրաւ է ա՛յն լուրը թէ՛ Անգլիա կը խորհի իւր միջնորդութիւնն առաջարկել Ռուսիոյ և ճարնի : — Զինատորնի կառավարութիւնը կը շարունակէ զինուորական պատրաստութիւնը, և մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ : — Կ'ըստի թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը չպիտի ճանշայ Գորէայի ու ճարնի նոր դաշնագրութիւնը : — Զրոյց կայ թէ՛ Վլատիմիրովի պաշարուած է անցեալ հինգշաբթի օրէ ի վեր : — Ռուսերը բռնել են անգլիական Օրքէլ շողեման, որ՝ Քարտիֆէ ածուր բեւոյժ՝ Սինկափուր կ'երթար : — Բէքիւնի ռուս դետպանը իւր կառավարութեան կողմանէ սպառնացել է Զինաց կառավարութեան՝ չճանշնալ իւր չեղքութիւնը, եթէ թոյլ տայ որ Զինացի աւաղակներ Մանչուրիա արշաւեն : — Տէյլի Թէյէլ-ըաֆ կ'իմանայ թէ՛ 15 ճարն մարտանաւեր փետրուար 16ի առաջ

տուն բուռն կրակ մը ըրին Բորթ-Արթիւրի բերդին վրայ, թէ՛ ռուսական Ս. Բորթ, Նովեք ու Պոյան մարտանաւերն և 4 թորփիլանաւեր նաւահանգիստէն իւրաքանչեւ ճարնաց վրայ յարձակելու համար, բայց ճարնաց բուռն կրակին վրայ հարկադրեցան ետ քաշուիլ : Առջօր ընկղման վիճակի մէջ է Նովեք ծանրապէս վրէնտուած : Բէթփիլան ալ դարձեալ փնտռուեցաւ, և ռուսական թորփիլանաւ մը ընկղմեցաւ : Երկու ժամ թնդանօթաճգութենէ ետքը՝ ճարնն տորմիզը ետ քաշուեցաւ կանոնաւոր կերպով :

— Լանտոնի թայմը լրագրերը Հայմէն անուն չոգենան յատկապէս վարձեր, և իւր առաջնակարգ թղթակցաց մէկուն արամագրութեան ներքեւ զննելով Մ. Արեւելք զրկել է՝ նաւային գործառնութեանց հետեւելու և տեղեկագրելու պաշտօնով : Թայմը այս թղթակցութեան համար ամիսը 400 հազար ֆրանք ծախք պիտի ունենայ : Թղթակցին առաջին հեռագրին համար 40 հազար ֆրանք վճարուած է . . . :

— Ռուսիոյ մէջ Կարմիր Խաչի նպաստ հանգանակութեան գումարը 40 միլիոն ֆրանքն անցել, և մարտանաւոց շինութեան հանգանակութեան գումարն 31 միլիոն եղել է մինչեւ ցարդ :

— Անգլիոյ Ուէսթ-Նորուտի գաղթիւն համար միայուն բժիշկ անուանուել է Քոնսթըն անուն օրիորդ մը՝ 31 տարեկան : Ներկայացել են 50 այլ բժիշկներ, բայց օրիորդն ընդունուել է իւր աւելի յաջողակ : Բժշկութեան վերաբերութեան ու գեղարդուածութեան վկայագրեր ունի և քաջ ծառայութեան է իւրեւ բժիշկ զբաղուած է Անգլիոյ, Իրլանդիոյ, Վիէնայի ու Պրիւսիայի մէջ : 5000 ֆրանք ամսաթուղակ պիտի առնուի Գաղթիւն մէջ 600 աշակերտ կայ :

— Ամերիկայի Նիւ Եորք նահանգի Բոյնթօն քաղաքի մէջ հրդեհ պատահելով՝ քաղաքին մէկ մասը մոխիր դարձել, և 16 միլիոն անգլիական լիւրայի չափ վնաս եղել է : Այս քաղաքը Նիւ Եորքէ 500 քիլոմետր հեռի է 160 հազարի չափ բնակչօք : Ունի լայն փողոցներ և վարչական գեղեցիկ շէնքեր : 1812ին հաստատուած է Նաթանիէլ Բոյնթօնը, և 8 տարի ետքը միայն 1500 բնակիչ ունեցած է :

— Ռուսիոյ կառավարութիւնը որոշեց է արաքսել երկրին մէջ զանաւոր սովորաբար դադարակիւնները :

— Գաղթիւն կառավարութիւնը մտադրեց է՝ Աթէնքի մէջ վարժարան մը հաստատել՝ Յունաստանի վարժարանաց համար դադարակիւն ընդունի ռուսացիներ հանելու նպատակաւ :

— Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնը դիւան մը հաստատեց է՝ պատերազմական լուրեր օտար լրագրաց թղթակցաց հաղորդելու համար :

— Պուլաւիոյ իշխան Ֆէրտի-Նանտ 1000 ֆրանք նուիրելով մանակցել է՝ ռուս Կարմիր Խաչին ընկերութեան բացած հանգանակութեան :

— Անգլիոյ Լորտերուն ժողովը ընդունել է օրէնք մը, որ

պարտաւորիչ կ'ընէ մեթրական գրութեան կիրառութիւնը :

— Վիէնայի Պատէնէ ու Թըրիէտէ կը ծանուցանեն թէ՛ շատ ձիւն տեղացած է, և անցուդարձն ու հաղորդակցութիւնք դադարած են :

— Գերմանիոյ կայսեր եղբայր Հայնրիխ իշխանի կրտսեր որդին մեռաւ : Օգոստ. Սուլթանն ալցաւ Լակցութիւն հեռագրեց :

— Թուրքիոյ մէջ օտար լրագրաց կողմանէ 40 ի չափ թղթակցներ կան, բայց անոնց կ'արգելուի հետեւել բանակին :

— Աթէնքի մէջ կառաց գործարանի մը աշխատաւորաց մէկուն Նիքոլա անուն 10 տարեկան զաւակը՝ տօնի մը օր, իրենց տան մեծակայ զօսարան մը դաշեր, անդ սեղանի վրայ որսորդի մը դրած երկու հրացանաց մէկն առնելով՝ դիտել սկսել, կատակի համար՝ հրացանին բերանը քիչ մը անգին տան դրան առջև դանուղ մօրն ուղղելով ըսել է « Զուռաջիւր, պիտի զարնուի » : Խեղճ կինը ներս չմտած՝ հրացանին դնուտակը կը սուրայ, Նիքոլայի մայրը կ'իյնայ կը մեռնի, եւ աղջիկն ալ՝ որ քովն է եղբւր, չար կը վերաւորուի : Տղան իմանալուն պէս զէնքը կը նետէ և փախչի կ'սկսի, բայց կը հասնին կը բռնեն :

— Պուլաւիոյ իշխան Ֆէրտի-Նանտ իւր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, աղքատ գաղթականաց պիտոյից համար՝ 5000, եւ աղքատաց համար 1000 ֆրանք նուիրել է :

— Նիւ Եորքէ կը հեռագրեն թէ՛ ցորենին զինը հետզհետէ կը բարձրանայ :

— Ռուսիոյ զինուորական նախկին նախարար զօրավար Վանուլաքի մեռաւ :

— Փարիզի մէջ լրագրաց կողմանէ ռուս վերաւորեց ի նպատակ բացուած հանգանակութեան գումարն՝ 332 հազար 446 ֆրանք եղել է :

— Վիէնայի ու Պետրոպոլի սերպ դետպանք՝ իրենց կառավարութեան կողմանէ՝ բացարձակապէս վստահեցուցել են Ատտրիոյ ու Ռուսիոյ կառավարութիւնները թէ՛ Սերպիա հաստատապէս որոշած է պահպանել խաղաղութիւնը :

— Վալիկիլի ռուս դետպան Նը՝ Միացեալ Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին հետ երկար տեսակցել, և զժողովութիւն յայտնել է Ռուսիոյ գէթամակիկեան լրագրաց ընթացքին համար :

— Պարսից կառավարութիւնը՝ Թէհրանի նահանգի հանքերը 100 տարի բանեցնելու արտօնութիւն տուել է Անգլիոյ :

— Յունաստանի թաղաւորն 30000 ֆրանք ընծայել է՝ իւր հովանաւորութեան ներքեւ գրտնընդ երկրագործական ընկերութեան, խոստանալով ուրիշ օգնութիւններ ալ ընել յառաջիկային :

— Բնիկ Իսլիմիոցի Երկիւտի անուն անձ մը՝ որ պատանակուեց թէնէն ի վեր Ռուսիոյ մէջ հաստատուած էր, այս օրերս մեռել է, և անցեալ ըլլալուն համար՝ բոլոր հարստութիւնը (9700 գաղթ ոսկի) ժառանգել են չքաւոր քեռուորդներն, որ Իսլիմայի մէջ կը գտնուին եղբւր :

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

Ճարտերի մէջ զինուորին ամսաթիւն
մէջ 10 շաբաթ:

— Բազմադակ աշխարհի նաւերն
10 միլիոն լիւրայի ապահովագրուած
են:

— Իտալիոյ մէջ՝ կարգաւ գրեւ չը-
նալ 14 միլիոն մարդիկ կան:

— Թուրքիոյ մէջ խոզկաղնի տա-
րիկն ընդէն է 50-60 հազար թօս:

— Թուրքիոյ ծխախոտի Բէժին
անցաւ տարի 2 միլիոն 191 հազար
միլիոն ծխախոտի:

— Օսմանեան հանրային պանտոց
կրթութեան անցեալ ամսոյ հասցի
ընտէր է 83376 օսմանեան ոսկի: Նա-
պոլէոն տարւոյ նոյն ամսոյ հասցի
17880 ոսկի:

— Պուլաւիոյ երկրաշարժական
շարժումները՝ անցեալ տարի 1 միլիոն
700 հազար ֆրանք չափ ունեցեր է:
Նապոլէոն տարւոյ չափն է 2 միլիոն
ֆրանք:

— Ստամբուլի անգղիական ըն-
կերթիւնը՝ հաստատութեան ի վեր
(1803) աշխարհի ամէն կողմերը տարա-
ծեր է 180 միլիոն Ս. Գիլքը, 380 ըն-
կերթիւնով եւ 14 միլիոն անգղիական
լիւր ծախք ընկերով:

— Անգղիոյ կառավարութիւնը ներ-
ք տարւոյ հաշուեկէսին մէջ 36 մի-
լիոն 889 հազար լիւրա նշանակած է
այլապէս զօրութեան ծախսուց, եւ 11
միլիոն 654 հազար լիւրա ծախսուց նոր
կրթութեան համար: Անցեալ տարի
ծախսուց զօրութեան ծախսն էր 34
միլիոն 457 հազար լիւրա:

— Վերջերս Անգղիոյ մէջ մեծաւ
թովտոս անուն հաշուաւոր ամառա-
գէր անձն: Մարմինը 290 քիլո ծան-
րութիւն ունէր, հասակին բարձրու-
թիւնն էր երկու մետրի չափ. որո-
վային լայնութիւնը՝ մէկ մետր եւ 75
սանդղիկ: Ասոր բաճկոնն 3 տա-
րիկան 3 տղայոց համար մէկ մէկ
մեք գրեւտ կը շինուի եղեր. լեղ-
նը բոլոր կենացը մէջ չէ կրցեր անդ
մը երթալ հանրախօսքով ու չոքե-
կառքով:

— Ամերիկայի միլիոնատէրներն Պ.
Եօթընը՝ այս օրերս իւր ամուսնութեան
ծնող տարեդարձին հանդէսը կատա-
րելէ ետքը՝ կնոջը հետ դատարան դի-
մար եւ ամուսնալուծման վճիռ առեր է:
Այլ ու կին՝ մէկմէկէ ձանձրանալով՝
տարի առաջ որոշեր են բաժնիկ
մէկմէկէ, բայց սպասեր են, որպէսզի
50 տարին լրանայ:

— Ամերիկայի միլիոնատէրներն Պ.
Լարսոն՝ իւր սատկած չունը դադա-
րէ մը մէջ դրեր, սպասուորացն հետ
կողոցները պտուղեղցներ եւ տարեր
բաղեր է: Ծան դիտելին վրայ դա-
րանական ալ խօսուեր է:

— Իտալիոյ Միլան քաղաքի մէջ
լրագրական գործակատար մը Լեւոն
Ժ. Պապին մահուան առթիւ լրագրոց
հրատարակած յօդուածներն հաւաքե-
ր է 2500 լրագրիներէ ու հանդէսներէ
12000 յօդուած: Զաւաքածոյն 9 մեծ
հատար եղեր է: Եղանակը մեծ ան-
հրատարակած են իտալական լրագրի-
ւորներ, Զինատանի ու Հնդկաստա-
նի լրագրիներն ալ յօդուածներ կան:

— Սիւսի մէջ կանայք իրենց զա-
ւակները փրկելուն քով կը թողուն
վտանգութեամբ, եւ մինչեւ ցարդ
ոճէ վտաւ եղած չէ փրկելուն կող-
ման: Տղայք փրկելուն օտից ներքեւ
կը խաղան եղեր:

— Ճարտերի մէջ մեծ մարտանաւերը
լեռնաւ անուններով կը կոչուին:
Անունները Քան կամ Մարո բառով կը
վերանան, որոց առաջինը մարտանա-
ւը նշանակէ, իսկ երկրորդը՝ կըր, եւ
վանառական նաւուց համար ալ կը
գործածուի:

— Հնչակաւոր միլիոնատէր Քար-
էճիկի դուստր Մարկիտո՝ որ այժմ 8
տարեկան է, նշանուած է Սթաֆորդ
մարքիսի հետ՝ որ 10 տարեկան է:
Ասոնց ամուսնական պատկերները
պիտի ըլլայ 1916 թն:

— Ամերիկայի անուանի միլիոնա-
տէրներն ձօն Բըզըֆերի վրայ հե-
տեւեալ ծանօթութիւնը կը արուի:
1839 թն ծներ է 10 տղար ունէր 10
տարեկան եղած տոներ: 11 տարե-
կան հասակին մէջ 100 տղար. 1859 թն
500 տղար ունեցեր է. 1500 տղարի
տէր եղեր է 21 տարեկան ըլլալուն
պէս. այնուհետեւ 26 տարեկանին
5000 տղար. 31 տարեկանին՝ 300
հազար տղար, 34 թն՝ 1 միլիոն 200
հազար, 10 տարի ետքը՝ 26 միլիոն
տղար. 1893 թն 750 միլիոն ֆրանք...

*** ԻՄՍՍՏՈՒՆ ԽՕՍԻՐԵՐ

Արգահատելի ըլլալու չափ ա-
պիկար մի՛ ըլլալ, կամ այնպէս
մի՛ ցուցներ դու գրեղ:

— Սէրը՝ յիշատակ մը եւ հա-
ւատքը պարագայ կիսի մէ՛ յոռե-
տեաներու համար:

— Դժբաղդութիւնը մի՛ յայտ-
ներ բարեկամիդ որ չիշտանայ, և
թշնամոյդ՝ որ չհրճուի:

— Ուրիշը խրատելէ առաջ՝
դու գրեղ խրատէ՛:

— Խօսելէ առաջ՝ լա՛ւ մտածէ՛:

— Կատակի չարադանցութիւն-
նը՝ կուռոյ նախարարն է միշտ:

— Յոռեւտեութիւնը՝ մեղա-
մարտութեան եղբայրն է:

— Մի՛ ընկերանար անոր հետ՝
որուն վրայ վտահաթիւն չունի:

— Գործիդ գերին մի՛ ըլլալ,
թող ան քեզ ըլլայ:

— Դու քեզ համար մտածէ՛
նախ, յետոյ ուրիշներուն:

— Արժանիքդ գնահատելի
ցի՛ւր:

— Յոռեւտե անոնք են ընդ-
հանրապէս՝ ոչք անյայտը են կե-
նայ մէջ:

— Գեղեցիկ տեսարանները՝
գեղեցիկ խորհարկներ կը ներ-
շնչեն:

— Դաղանիքդ կը դադրի գաղա-
նիք ըլլալէ, երբ երկրորդ անձ
մալ գիտէ զայն:

— Մի՛ կատակեր յոնչափս, որ
ուրիշներու ծաղրանքին առարկայ
չըլլաս:

— Դիւրին է վարկդ կտրել,
բայց շինելը՝ դժուար, եւ երբեմն
անկարելի:

— Պարծիքը՝ ամէն ժամանակ
անհաճոյ բան է:

— Դպրոցը՝ ուսանողաց ճնո-
ղաց տան մէկ յարկը կը համար-
ուի:

— Յուշատրութեան միւլու-
թիւնը՝ ոչինչով արժէք տա՛նալու
ունայնտմտութիւնն է:

— Ընտիր և լաւագոյն մարդիկ
են անոնք, որ իրենց առանձնա-
կան ջանքով ու մշտադէմ աշխա-
տութեամբ գիւրքերու տէր եղած
են:

— Խղճի ձայնը ամենէն աղ-
ղու փրկարար ձայնն է, երբ մարդ
գիտէ այդ լեզուն ու կ'անսայ այդ
ձայնին:

ԳԱՆՏՆԻՔ ՔՆՈՅ

Լրագրերը խօսած են հանե-
լուկներ, վանկահանելուկ (charade)
ներ, բառահանելուկ (logogriphe)
ներ, անդրադասութիւն (anagramme) եր,
նոյնադեր (homographe) եր և ու-
րիշ բառախաղեր գուշակող աշ-
խարհածանօթ տիկնայ մը վրայ,
որ այդ ճիւղի մէջ իր մտքի շաւ-
րմայ գիւրութեամբ կը զար-
մայնէր և իր գլխաւոր զբաղումը
կ'ընէր այդ փուռ զբոսանքով:
Ընտանեկան հակառակութիւններ

և մանաւանդ պաշտօնի շնիկի մը
կորուստը զայն ձգեցին շատ ան-
հանգիստ ընող կեղծ ու շարարձու-
մի վիճակի մը մէջ: Դիպուածը ա-
նոր քունն ալ կարճեւր զարմի-
քը գտնել առաւ: Երկու երկուս-
նարդուհիներ, որոնք կը հակէին
անոր վրայ, զբօսանք ընելու հա-
մար հանելուկներով խաղալ
սկսեցին: մէկը միւսին առաջար-
կեց հետեւեալ բառահանելուկը:

Sur six pieds je suis minéral.
Sans mon chef je suis végétal.

(Վեց սաքերու վրայ եմ հանգիստ
Առանց գլխաւորի եմ բուսական):

«Marbre» (*) զոչեց քնացու-
ղը խելոյն, խորին հաւաքանք մը
հանեց ու ելաւ, հարցնելով թէ
միքան ժամանակ տեւած էր քու-
նը: Հինգերորդ օրն էր: Հետե-
ւեալ օր նորէն քնացաւ. բիւշիլը
հրամայեց զայն հանգիստ թողուլ
քանի մը ժամեր, որոնցմէ ետք՝
նոր վանկահանելուկ մը անոր աշ-
քերը բացաւ: Ծառ մը նոսրանե-
լու վրայ գլխողութիւն ըրին թէ
այդ տիկնայ զուշակողական կա-
րողութիւնը քունի տեւի կ'աւել-
նար սքանչելի կերպով. նա՛ ա-
ռանց ամենամանր երկբայութեան
ամենէն աւելի խառն ու ամենէն
աւելի դժուար հանելուկներու
ծածկուած բառը կը գտնէր, ինչ
որ ապահովապէս չպիտի կրնար
ընել իր արթնութեան վիճակի
տոնին:

Մեր հիմա յիշատակած այդ-
մի քանի օրինակներ, եւ բժշկա-
կան տրուեստի տարի գրութեանց
մէջ ուրիշ կարգ մը աւանդուած-
ներ կ'ապացուցանեն թէ ո՛րչափ
լուսնամութիւն ու ծանրաշարժու-
թիւն գործադրել պէտք է մահ
մը ստուգելու համար: Եւ սակայն՝
օրինաւոր բժշկութեան այլ եւ այլ
զրուածները կը համաձայնին ը-
սելու թէ՛ մահուան ամէն նշան-
ներէն՝ միայն մէկը իրեն հետ կը
կրէ ստուգութեան դատանիը
(ceritérium), այն է՝ փութիւնը:

Պիտի աւարտենք այս գլուխը,
գիտել տալով թէ՛ քունը մար-
դու ու անասնոց միջանորհալ
բաժինը չէ բնաւ. կեանք ունե-
ցող ամէն էակներ, ամենապարզ
տունիկէ սկսեալ մինչեւ ամենէն
բազմադ. կենդանին ենթակայ
են գոյութեան այս պայմանին:

Եւ, ոչադրութեան արժանի բան,
քունը այնքան աւելի երկար է,
որքան աւելի ինչեւ գործարանա-
ւոր էակներու անդուշքին մէջ,
մարդէ մինչեւ քարատունի (litho-
phyte): Բոլոր աշխարհ գիտէ թէ
ձմեռանալուն կենդանիներ, արջը,
արջամուկը (տաղ սրչանը) ևն՝ գէշ
եղանակին (ձմեռուան) մէկ մասը
կը քնանան, թէ սողունները՝ յա-
ճախ իրենցմէ աւելի խոշոր որդ մը
կընելէ ետք՝ մարտողութեան բոլոր
ժամանակի միջոցին, ընկղմած կը
մնան անանկ խոր թմբութեան մը
մէջ, որ կրնան անոնց մօտենալ ու
դպչել առանց վտանգի: Ո՛չ մէկը,
նաեւ, չանդրադասութիւն հոռետե-
րը շարժադուրկ ու կեանքէ զը-
կուածի պէս կը մնան, մինչեւ որ
ընտանք ցանեն. յայնժամ՝ իրենց
համար զարթնումը կ'սկսի և ծլար-

(*) Մարմնի կամ մարմնաբան նշա-
նակող սա Marbreին M գլխաւորը
վերջութեամբ կ'ըլլայ arbre, որ կը նշա-
նակէ ծառ, եւ ասանկով բուսականի
կը փոխուի հանգիստը: Խ. Պ.

ձախութիւնը կ'ապացուցանէ իրենց
կենսականութիւնը: Ուրեմն քունը
գոյութեան պէտք մ'է. ամէն
գործարանաւոր էակներ կը մաս-
նակցին անոր. ո՛չ մէկը պիտի
չկրնար զերծ ըլլալ անկէ:

Մէք կուգանք թուելու այն
յուսութիւնները, զորոնք քունը
կը ներկայացնէր մարդու մօտ.
կը մնայ մեզ նկարագրել այն ե-
րեւոյթները, որոնք տեղի կ'ունե-
նան անոր տեւողութեան միջոցին
և որոնց երազներու անուն տուած
են: Այս նկարի վրայ է որ պիտի
գրենք Երազագիտութիւն (Oniroganie)
տիպալոսի տակ:

Կեղիպոլոս Խ. Պ. Պարեւ

ՎԵՊ ՄԵ

ԱՄԱՐԱՆՈՑ

Փարիզի Լիւքսեմպուրկ թաղի
մէջ պարզ բայց մաքուր ու օգա-
տուն բնակարանի մը շորտը դար-
կաւ թիւնը՝ երկու սիւնուն սե-
եակներով՝ Լիւքսեմպուրկի դա-
րաստանին վրայ երկնցած էր, ու
րուն բարձրաբերձ ծառոց դե-
ղեցկութիւնն ու ծաղկոնց անու-
շահտութիւնը առաւել շքեղու-
թիւն կ'ընծայէին յարկաբաժին:

Անպաճոյց, սակայն անդոր-
ութեան ու հանգստեան բոլոր
միջոցները պարունակող բնակա-
րանին մէջ՝ կարծես, ամէն բան
կը ծիծաղէին, ամէն բան երջան-
կութիւն կ'ապրէին: Կահարասիք՝
պարզ, բայց հաստատուն, և ա-
պարանքներու շատերուն անպէտ
պահածանքէն առաւել սիրուն:

Պ. Լօրու՝ յայդադգեւորով՝
պատշգամբին քով երկայն աթոռի
մը վրայ երկնցած՝ հանգարտիկ
մնելի կը ծխէր սիկաւը, և ըստ
առօրեայ սովորութեան՝ առջեւը
գտնուած փոքր շիշէն գաւաթի մը
մէջ անանխոտ ամառէն փոքրիկ
մոտ մը լեցնելով՝ մերթ-մերթ
քանի մը կաթիլ կը խմէր, անոր-
ժակ բացող ու անմիտ ըմպելիք
մը համարելով զայն. Այս պա-
հուն, սպասուհին՝ տակաւին նոր
լուացուած սպիտակ սիւնոյի մը
վրայ սեղանի սպասները զետեղել
զբաղած էր:

Յանկարծ ու զինքն քաղաքացա-
ղեան զանգակիկն. տիկին Լօրու
ստատիկ հովի պէս ներս մտաւ.
գլխարկը՝ գէպի մէկ կողմը թե-
թեւ հակած, հանդերձները՝ եր-
կար ուղեւորութեան համող անձի
մը հանգերձներուն նման՝ փոշ-
տած, և գէմքը՝ կարեւոր գործ
մը կատարելու յաջողակ մարդու
մը գէմքին պէս՝ զուարթ եւ ու-
րախ: Լօրու:

— Ա՛հ... դոհութիւն, դոր-
ծը լնցաւ... Գաթէրին (սպա-
սուհին), շուտ ա՛ռ գլխարկս, պաղ
շուր մը ընէ՛ր. յոգնութիւնէ՛ տա-
րութիւնէ կը մարմն... ո՛հ. ո՛ր-
չափ դոհ եմ... Լօրու (ամա-
սիւնը), չես գիտեր թէ ո՛րչափ
դոհ եմ:

Պ. Լօրու՝ ի ներքուստ հառա-
չեց, բայց արտաքուստ կնոյն առ-
ջեւ դոհ երեւել աշխատելով՝ պա-
տասխանեց.

— Ծա՛ռ լաւ. ուղածիդ պէս
գտա՛մ:

— Ուղածէս չա՛տ աւելի. քեզ
ըսած չէ՞, ապահովցուցած չէ՞

թէ շուտ մը կը յաջողիմ կը կատա-
րեմ, եթէ ինձ յանձնես. ահա
ամէն բան շուտ մը եղաւ լրացաւ.
տե՛ս, տե՛ս, ծանօթութիւն տոմ
քեզ...:

Տիկինը հարկադրեցաւ ընդհա-
տել խօսքը, որովհետեւ սպասու-
հին ներս մտաւ, իմացուց ձաշին
պատրաստ ըլլալն:

— Ապուրը խմելէ ետքը կը
խօսիմ. այժմ անօթութիւնէ կը
մարմն, ըստ տիկինը:

Անօթութեան սաստկութիւնն
անցնելէ ետքը սկսաւ խօսիլ:

— Դի՛շտ ուղածիս պէս ամա-
րանոց մը դատայ... չեմ կրնար
բացատրել թէ ո՛րչափ գեղեցիկ է:

— (Ընդհատելով կնոյն խօսքը)
Ապէց հեռո՛ւ է:

— Մէկ ժամ... առ առաւելն
մէկ ու կէս ժամ... նախ շոքե-
կաւք և ապա հանրակաւք, վեր-

ջապէս՝ շատ ճամբայ չէ. դիւրին
է հետիտն իսկ երթալ. եթէ աս-
կից ալ աւելի մօտ ըլլայ՝ կրնա՞յ
օգտակար ըլլալ. եթէ մէկը ամա-
րանոց երթայ՝ պէտք է որ Փարի-
զէ հեռանայ, և փարկական աղ-
մուկն ու ամբողջ չլիս. գիւղային
կեանքն այնպէս կ'ըլլայ. ո՛հ,
Լամանթէնը այսուհետեւ չպիտի
կրնան ամբարտաւանութեամբ ը-
սել ինձ թէ՛ Օգոստոսին կարելի
չէ բնակիլ Փարիզի մէջ, չպիտի
կրնան զմեզ արհամարհել ամա-
րանոց չունենալու համար, չպի-
տի կրնան գովել իրենց ամարա-
նոյն: Ահա մեք ալ ամարանոց
մը ունեցանք. կ'ապահովընեմ
թէ շա՛տ գեղեցիկ ամարանոց մը
ունեցանք:

Ծա՛ռ սուղ է:

Տիկինը տատամեցաւ վայր-
կեան մը. վերջապէս պատասխա-
նեց:

— Ո՛չ, գինը շատ բարձր չէ՛
գեղեցկութեան հետ բաղդաւա-
մամբ:

— Հասկցո՛ւք, նայի՛մ, ամա-
րանոցին գինը ու բաժանումնե-
րն:

— Առաջին աղեկութիւնը սա՛
է որ ճիշդ դաշտին կեդրոնը
արտորէից մէջ է. ուրիշներուն
ամարանոցներուն պէս Փարիզի
մերձակայ թաղերու մէջ հասա-
րակ չէ՛ք մը չէ... Գետակ մ'ալ
կայ, ուսկից կրնաս ձուկ որսալ:

— Երբեք ձկնորսութեան փա-
փաք չ'ունեցայ:

— Այսուհետեւ փափաք կ'ու-
նենաս. կ'ըսեն թէ շատ հաճելի
ղբօսանք մ'է: Ընդարձակ է ա-
մարանոցը. մեզ պէտք եղածէն
աւելի մեծ է. գետնայարկ մը.
վերնայարկ մը. ձեղնայարկ մը.
ախոռն ալ զատ. թէեւ ձի չ'ու-
նինք, բայց կրնանք նապաստակ
գնել անդ. չմոռնամ ըսել թէ
հաւանոց մ'ալ ունի. հասկցա՞ր.

հաւանոց մ'ալ կայ...

— Մէջը հաւ կա՞յ

— Չկայ. մեք կը գնենք...

պարտեղ ալ կայ... այսուհետեւ
մեք պիտի կրնանք հաւաքել ծա-
ղիկները. որովհետեւ գիտեմ թէ
դու ինձի չափ բանաստեղծական
հաճոյք ու ճաշակ չունիս, ուստի
ճանապարհին եղբրքը ամարանոց
մը ընտրելի. ճանապարհը շատ
անցուղարձ կայ. ճաշէն առաջ
ամերիկայի ամեն ճանքան դի-
տելով կը զբօսնուս:

— Ծառ կայ:

